විඥානවාදී දර්ශනයෙහි ප්‍රභවය සහ මහායානික විඥාන පරිණාමය

එස්. ඒ. පී. විජේසිංහ

> The system is named Yogācāra in preference to the better known appellation Vijñānavāda, merely for the sake of drawing a convenient distinction. The school of Dignaga Dharmakirti occupies a peculiar position. They essentially accept the doctrine of Vijñaptimātratā, and the unreality of the object. When they enter into logical discussions however, they endorse the Sautrāntika standpoint of something being given in knowledge. The name Vijñānavāda can be reserved for this school and the pure idealism of Maitreya, Asanga and Vasubandhu be called Yogācāra. The entire system may be called, as is actually done by some scholars and historians, the system of Yogācāra-Vijñānavāda.

යෝගාචාර විඥානවාදය මහායානික ගුරුකුලයකි. වසුබන්ධු හා අසංග යන බහුශ්‍රැත ධර්මධර භික්ෂූන් දෙදෙනෙකු විසින් විඥානවාදී දෘෂ්ටි මතිමතාන්තර ඇතුළත් කරමින් ග්‍රන්ථ කිපයක් ම රචනා කර ඇත. විඥප්තිමාත්‍රතා විංශතිකා සහ ත්‍රිංශතිකාව, යෝගාචාර භූමි ශාස්ත්‍රය, ආර්ය ලංකාවතාර සූත්‍රය එකී ග්‍රන්ථ අතුරින් ප්‍රධාන වෙයි. මේ ග්‍රන්ථයන්හි අන්තර්ගතය මූලික වශයෙන් විඥානයේ පැවැත්ම හා එහි ස්වභාවය විග්‍රහ කොට දැක්වෙන නිසා විඥානවාදී ගුරුකුලයෙහි දාර්ශනික සිද්ධාන්ත විග්‍රහ කෙරෙන හස්තසාර කෘති ලෙසින් සම්භාවිතව ඇත. බුදුරජුන්ගේ ධර්ම දේශනාවන්හි ඇති විඥානයට සම්බන්ධ ධර්ම මාතෘකාවන් තුළ බුද්ධභාෂිතයේ යථාභූතාර්ථය ඇතුළත් ව පවතී යනු වසුබන්ධු හා අසංග වැනි ආචාර්යවරුන්ගේ පිළිගැනීමයි. එම නිසා ඔවුහු බුද්ධ භාෂිතයෙහි යථාර්ථ සත්‍යය විඥානවාදී දෘෂ්ටි කෝණයකින් විග්‍රහ කිරීමට අනෙකුන්ට වඩා වැඩි රුචිකත්වයක් හා උත්සාහයක් දැක්වූහ. ඔවුන්ගේ මෙම උත්සාහයෙහි දී විඥානය යනු පරිණාමී ප්‍රවාහයක් එනම් අඛණ්ඩව

© එස්. ඒ. පී. විජේසිංහ

[illegible] ශාස්ත්‍ර ශ්‍රී, මැණිකේ ගුණසේකර, [illegible] සංස්., 1999, මානව ශාස්ත්‍ර පීඨ ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.